

University of Groningen

Herdenking Henk Voogd

Ike, Paul

Published in:
Henk Voogd

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2007

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Ike, P. (2007). Herdenking Henk Voogd. In C. Voogd-Nijland (editor), *Henk Voogd: 7 april 1950 - 8 maart 2007* (blz. 23-27). s.n..

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Henk Voogd

Caren Voogd - Nijland (redactie)

Henk Voogd

7 april 1950 - 8 maart 2007

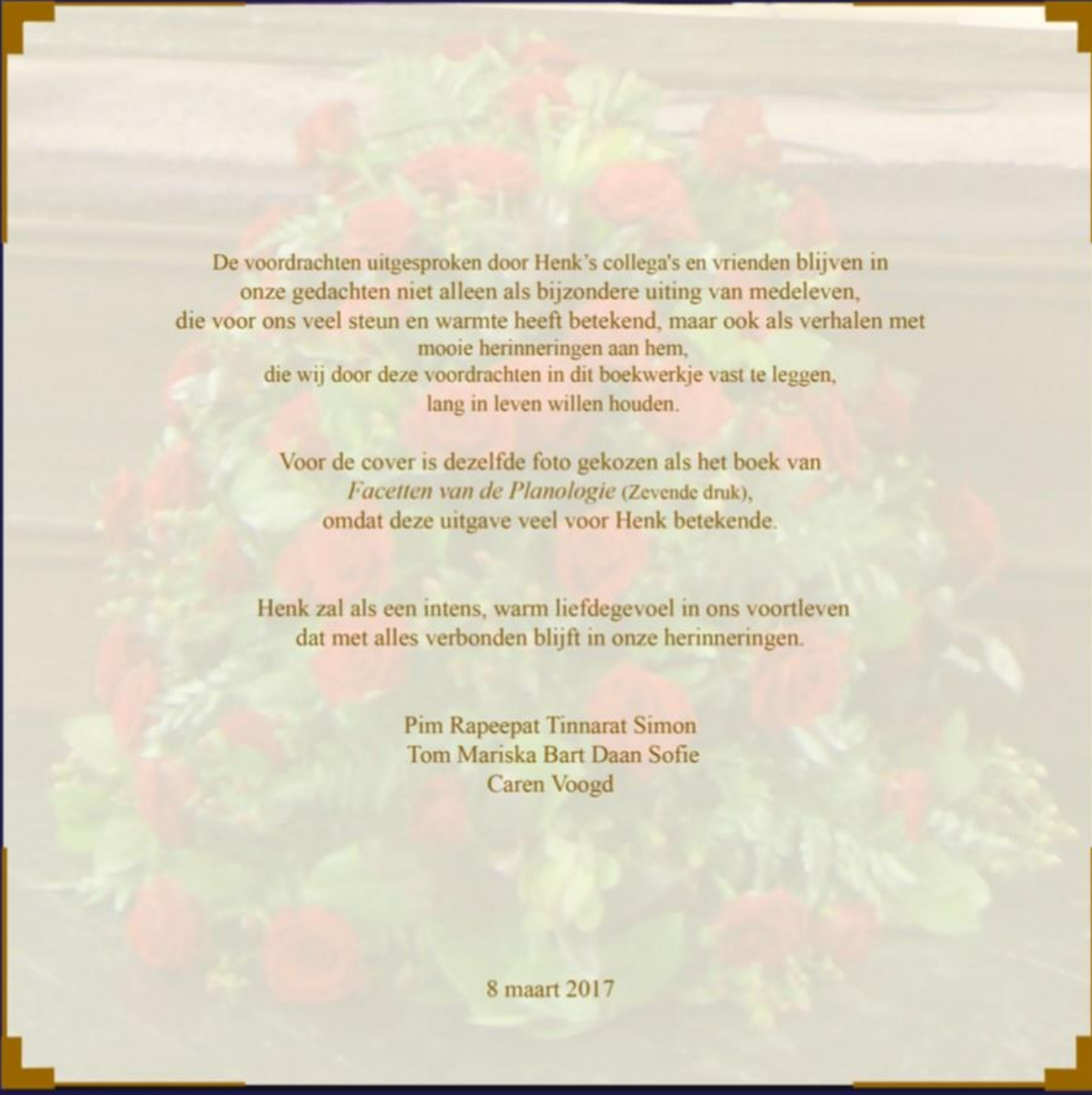
was hoogleraar Planologie en Stadsgeografie
aan de Faculteit Ruimtelijke wetenschappen
van de Rijksuniversiteit Groningen

De herdenkingsbijeenkomst
werd gehouden
op 14 maart 2007
in de Nieuwe Kerk
te Groningen

I AM FINE, THANKS!

*There is nothing the matter with me,
I am healthy as healthy can be.
I have feebleness in my knees
And when I talk with a wheeze.
I am using a wheelchair instead of my feet
Or I would not be able to be on the street
My memory is failing, my head's in a spin
But I'm awfully well for the shape that I'm in.
I get up each morning and dust of my wits
And pick up the paper and read the 'Obits'
If my name is still missing I know I'm not dead;
I still intend to beat the monster in my head.
The moral is this, as this tale is unfold
That for you and for me, who are getting old
It's better to say, I'm fine with a grin
Than to let folks know the shape that I'm in*

De voordrachten uitgesproken door Henk's collega's en vrienden blijven in onze gedachten niet alleen als bijzondere uiting van medeleven, die voor ons veel steun en warmte heeft betekend, maar ook als verhalen met mooie herinneringen aan hem, die wij door deze voordrachten in dit boekwerkje vast te leggen, lang in leven willen houden.

Voor de cover is dezelfde foto gekozen als het boek van *Facetten van de Planologie* (Zevende druk), omdat deze uitgave veel voor Henk betekende.

Henk zal als een intens, warm liefdegevoel in ons voortleven dat met alles verbonden blijft in onze herinneringen.

Pim Rapeepat Tinnarat Simon
Tom Mariska Bart Daan Sofie
Caren Voogd

8 maart 2017

drs. Jaap van Staalduinen
Geokliek Studievrienden

Prof. dr. Ton Kreukels
Rijks Universiteit Utrecht - Sociale Geografie en Planologie

Prof. dr. Peter Nijkamp
Vrije Universiteit Amsterdam/ Voorzitter NWO

Prof. dr. Simon Kuipers
Rijks Universiteit Groningen - College van Bestuur

Prof. dr. ir. Gerard Linden
Rijks Universiteit Groningen - Dekaan FRW

dr. ir. Paul Ike
Rijksuniversiteit Groningen - Basiseenheid Planologie FRW

Prof. dr. Georges Allaert
Universiteit Gent/ België

Professor emeritus Patsy Haley
Universiteit Newcastle / United Kingdom

Jaap van Stalduinen
"Geokliek" studievrienden

Henk Voogd heb ik voor het eerst ontmoet toen we allebei Sociale Geografie gingen studeren in Utrecht. Er ontstond al snel een vriendschapsband tussen hem en mij en een aantal andere Geografie eerste jaars. In het begin zocht je elkaar vooral op omdat je dezelfde soort films leuk vond, en omdat je zoveel van patates frites hield, dat je precies wist welke studentenmensa op welke dag van de week patat aanbood in het menu.

Maar het contact verdiepte zich snel. Avonden lang bespraken we de meest uiteenlopende zaken met elkaar, we hielpen elkaar in de voorbereiding van tentamens, we organiseerden feesten en excursies, en deden gezamenlijk onderzoeksprojecten.

Henk had een brede belangstelling, had overal een mening over, en was niet bang die met verve naar voren te brengen, ook als student. Hij was niet het type van een meeloper, maar veeleer een onafhankelijk denker, die terecht vertrouwen had in zijn eigen oordeel. Henk was toen al een prima klankbord om ideeën te bespreken en adviezen te vragen. Hij was altijd positief ingesteld, en met veel humor kon hij commentaar leveren op van alles en nog wat en suggesties doen voor een goede aanpak.

Henk is altijd een ondernemende doordouwer geweest. Het was in onze tijd gebruik dat eerste jaars geografie hun eerste jaar vooral studeerden, om door dat veeleisende eerste jaar heen te komen. Daarna werd een tweede jaars bestuurslid van een dispuut, een groep van zo'n 50 studenten, die enkele inhoudelijke presentaties over een geografisch onderwerp en gezellige bijeenkomsten organiseerde. In het derde jaar kon je gevraagd worden voor het bestuur van de VUGS, de overkoepelende Vereniging van Utrechtse Geografische Studenten. Henk was echter in zijn eerste jaar al bestuurslid van het dispuut Bollos, en in zijn tweede jaar al lid van het bestuur van de VUGS.

Hij durfde risico's te nemen. Hij wilde perse een lange reis maken in de Verenigde Staten, had voldoende geld voor een ticket heen en terug, maar verrekende zich enigszins in de noodzakelijke onderhoudskosten tussentijds.

De laatste week in Amerika was zijn geld op, en hij sliep enkele dagen op het warme strand, met alleen droog brood en water, in afwachting van de dag dat hij het vliegtuig terug weer kon nemen. Mager en vol indrukken kwam hij op Schiphol aan

Henk kon zeer goed improviseren. In elke onverwachte situatie wist hij zich te redden, vaak met humor, en altijd handig gebruik makend van datgene wat hem dan wel bekend was.

Hij heeft ooit een mondeling tentamen gedaan over zo'n zes studieboeken, de een nog dikker dan de andere, over sociaal economische geschiedenis. Hij vroeg het uittreksel van een mede student, las er wat omheen, en haalde prompt een acht. Zo moet het natuurlijk.

Sportief was hij niet bepaald. Hij heeft ooit een studentenwedstrijdje voetbal meegespeeld, en een niet te missen kans ook inderdaad verzilverd in een doelpunt. Het bleef bij die ene wedstrijd, maar als Henk in gezelschap van sportminnende types verkeerde, kon hij zich met hen meten.

Na afloop van de studie hebben we met een aantal afgestudeerden een reunistenvereniging opgericht, de Geokliek. Henk en Caren zijn daar vanaf het begin lid van geweest. De

Geokliek, thans zo'n 25 personen, inclusief partners, organiseert nog elk jaar een dagprogramma bij iemand thuis, en om de twee jaar een excursie naar het buitenland. Een probleem is vaak bij die excursies, dat je na een bijzonder gezellige en lange nacht, de dag daarna een lezing aangeboden krijgt in het Engels, Frans of Duits, en dan geïnteresseerd moet blijven kijken, en bij voorkeur slimme vragen moet stellen. Die inleiders doen immers hun best voor jou. In Henk hadden ze gelukkig een goede. Hij wist altijd een paar relevant overkomende vragen te stellen.

Zijn improvisatietalent liet hem ook wel eens in de steek. Toen de Geokliek een keer naar zijn huis kwam voor een gezellige zaterdag, realiseerde hij zich dat pas een uur tevoren. Hij haalde snel wat folders tevoorschijn, en zag tot zijn opluchting een mogelijke bestemming, waar hij de Geokliek op plaatselijke folklore kon vergasten. Na het eten van een broodje reden we vol verwachting met zijn allen achter Henk aan. De accommodatie bleek ter plaatse echter al twee jaar geleden gesloten te zijn.

Henk was een voortreffelijk netwerker. Hij was zeer geïnteresseerd in mensen en investeerde in contacten. Hij had daarbij ook oog voor de kleine dingen, zoals na afloop van een geslaagd bezoek een bedankbriefje sturen, omdat hij wist dat dat op prijs wordt gesteld.

Henk was een goed en trouw huisvader. Toen de kinderen nog klein waren, was hij vaak en graag thuis, om te helpen in het gezin. Ik weet nog goed, dat bij een van de Geokliek excursies we een wandeling met de Kliek door een bos hadden gemaakt, en dat bij het eindpunt Pim en Tom alle bordjes verplaatst of verstopt bleken te hebben. Henk ging met zijn zonen weer terug, en ze waren zo goed niet, of ze moesten alle bordjes weer op de oorspronkelijke plek terug zetten.

Vele jaren geleden alweer openbaarde zich zijn ziekte. We hebben, net zoals u allen, gezien hoe hij langzamerhand steeds meer afhankelijk werd van een rolstoel, en van hulp. Caren heeft heel veel voor hem betekend. Zonder haar had hij de laatste jaren van zijn leven beslist niet zo kunnen invullen. Hij is nog heel lang blijven werken, heeft mooie buitenlandse reizen gemaakt en is zeer actief gebleven, ook sociaal.

Zijn creativiteit en ondernemingszin bleven ongebroken.
Klagen deed hij nooit.

We zullen hem erg missen, en wensen Caren, Pim en Tom veel sterkte bij het dragen van dit verlies.

He was fine!

Ton Kreukels

In mijn toespraak leg ik, aansluitend bij de opleiding sociale geografie/planologie van Henk in de eerste helft van de jaren zeventig bij ons aan de Universiteit Utrecht, het accent op zijn functioneren als hoogleraar binnen de academische planologie in Nederland.

Na zijn afstuderen in 1974 raakte Henk eerst aan het Planologisch Studiecentrum/TNO te Delft (1974-1978) verbonden en vervolgens aan de Faculteit Civiele Techniek van de Technische Universiteit Delft (1978-1985). Vanuit die positie(s) te Delft promoveerde hij in 1982 - zoals hiervoor ook gememoreerd door collega Peter Nijkamp - aan de Technische Universiteit Eindhoven met als promotores: Henk Goudappel (TUE) en Peter Nijkamp (VU). Zijn profiel en specialisatie in methoden van planning, zoals dat tot uitdrukking kwam in zijn promotieonderzoek over multicriteria analyse, ontstond en ontwikkelde zich in die beginperiode te Delft. Daar legde hij ook de basis voor zijn contacten en relaties met vakgenoten in het buitenland, iets waarmee Henk in die tijd voorliep op collega-onderzoekers. Zo herinner ik me dat hij mij in 1981 vroeg voor een bijdrage over strategische planning in een bundel die hij redigeerde en waaraan een keur van specialisten in methoden van planning vanuit de USA en UK hun medewerking gaven naast een aantal bijdragen vanuit Nederland.

Het was geen verrassing dat Henk al snel na zijn promotie in 1985 hoogleraar planologie/stadsgeografie werd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Het was geen gemakkelijk begin: de overgang van de oude naar de nieuwe leerstoelhouder, dat mag vandaag worden uitgesproken. Het typeert Henk dat hij doelbewust zijn eigen pad uitzette zonder energie te verliezen met terugkijken. Dat eigen pad en het daarmee verbonden werkprogramma, daarin is hij - kunnen we nu vaststellen - uiterst succesvol geweest. Dat succes krijgt extra betekenis wanneer we Henk plaatsen in de tweede generatie hoogleraren planologie

. In die kring - de opvolgers van de grondleggers in de jaren zestig, onder wie Steigenga aan de Universiteit van Amsterdam, Van Paassen aan de toenmalige Rijksuniversiteit Utrecht en Gerrit Wissink aan de toenmalige Katholieke Universiteit Nijmegen - was Henk met zijn benoeming op een relatief vroeg tijdstip en een relatief jonge leeftijd een "benjamin". Het is achteraf verrassend dat in het gezelschap van die wat oudere en al langer functionerende directe collega's deze benjamin-positie vervloog door de kordate en markante wijze waarop Henk invulling gaf aan de planologie te Groningen. Dit heeft extra gewicht omdat in Nederland de planologie een relatief kleine studierichting is met een beperkt aantal leerstoelen aan de Nederlandse universiteiten. Dat brengt met zich mee dat elke schakel/leerstoel doorslaggevend is voor het functioneren van de discipline als geheel. Henks bijdrage beperkt zich dan ook niet tot de Rijksuniversiteit Groningen, maar geldt de academische planologie in Nederland "tout court".

Daarbij zijn de vroegtijdige contacten en verbindingen met buitenlandse collega's en onderzoekers, in het bijzonder in de Angelsaksische hoek, en hiermee zijn internationaal wetenschappelijk profiel, opnieuw waardevol geweest.

Wat ik in zijn wetenschappelijke ontwikkeling - vooral in de laatste periode - het opmerken waard vind, is dat hij zijn aanvankelijk profiel met het accent op methoden van planning vanaf eind jaren negentig en begin tweeduizend uitbouwde met een theoretisch complement.

Vanuit mijn specialisatie, primair theoretisch, kan een academische discipline wat betreft methoden het niet stellen zonder verbinding met de theorie. Methoden behoeven een theoretische grondslag. Die grondslag heeft Henk zich geleidelijk eigen gemaakt en vervolgens uitgedragen in nauwe relatie met het onderzoek van een aantal promovendi dat vanaf eind jaren negentig en begin tweeduizend onder zijn supervisie als promotor met succes hun proefschrift aan de Rijksuniversiteit Groningen verdedigd hebben.

Dit leidde bij Henk zelf tot een theoretisch beargumenteerde opvatting van planologie, waarin methoden van planning niet meer of niet overwegend als technieken op zich worden beschouwd, maar gezien worden als hulpmiddelen in een omgeving van belangen en van partijen die in onderling verband hun eigen positie hebben in het continue proces van ruimtelijke inrichting. Die theoretische basis komt neer op het besef dat rationele sturing afhankelijk is van de maatschappelijke context, waarin ruimtelijke planning een aangelegenheid is van mensen van vlees en bloed en gestalte krijgt in een samenleving, waarin steeds opnieuw meningsvorming en inzet tot andere afwegingen, investeringen en besluitvorming leiden. Die visie op planologie en de theoretische notie die eraan ten grondslag ligt, komt duidelijk tot uiting in een artikel van Henk in een van de laatste jaargangen van S&RO - het vaktijdschrift in Nederland voor de praktijk van planologie - waarin Henk, aansluitend bij eerdere kritiek op de recente aanpassing van de Wet op de Ruimtelijke Ordening van de hand van Willem Salet en Hans van der Cammen in datzelfde tijdschrift, op niet misverstande wijze het tekortschieten van die aanpassingen bij wat een vitale planologie heden ten dage in de praktijk vereist, hekelt. Die reactie blijkt bij Henk gevoed door de door hem steeds krachtiger uitgedragen opvatting dat planologie niet primair het werk is van juristen en professionele planologen, maar van rechtstoepassing en professionele deskundigheid, die zich steeds weer opnieuw dienen te verbinden met de steeds nieuwe confrontatie van uiteenlopende belangen, manifest bij het voortdurende proces van het inrichten van onze ruimte.

Ter afsluiting memoreer ik de impressie die ik steeds opnieuw had als ik van een oppositie bij en promotie op uitnodiging van Henk van de Rijksuniversiteit Groningen naar Utrecht terugreisde. Dat was het beeld van Henk als een ware "pater familias" tussen zijn promovendi en medewerkers. Zowel tijdens de zitting als tijdens de receptie bleek dan de intense band van Henk met zijn mensen.

Tegelijkertijd snoof je op hoezeer die mensen aan Henk gehecht waren.

In die zin leeft Henk niet alleen voort in de kring van de directe naasten: Caren, Pim en Tom, maar ook in de bredere kring waarin hij zo markant functioneerde aan de Rijksuniversiteit Groningen en daarmee in de academische planologie en de planologische praktijk in Nederland.

Met die woorden van troost sluit ik graag af.

Peter Nijkamp

Henk Voogd: een man van kaliber

Het overlijden van Henk Voogd vormt een groot verlies, niet alleen voor zijn echtgenote Caren, zijn kinderen, zijn familie en vrienden, maar ook voor de wetenschap in Nederland. Want Henk was niet zomaar een doorsnee wetenschapper, hij was een man van gewicht. En hij deed zijn invloed gelden, met wetenschappelijk gezag op basis van solide argumenten. En dat was heel bijzonder in een vakgebied waar ideologie en partijpolitiek zo vaak op de loer liggen.

Henk Voogd heeft aan de wieg gestaan van de kwantitatieve evolutie in de planologie. Hij koos vanaf het begin voor een strikt analytische – waar mogelijk kwantitatieve – benaderingswijze, omdat op deze wijze een rationeel discours – met vakgenoten maar ook met beleidsmakers en belanghebbenden – mogelijk werd gemaakt. Op die wijze werden transparantie en toetsbaarheid bevorderd en werd de planologisch onderzoeker niet een slachtoffer van subjectieve of anonieme maatschappelijke krachten.

Toen Henk aan het begin van zijn wetenschappelijke carrière aan Henk Goudappel en mij vroeg als promotor te willen optreden voor een proefschrift over multicriteria beslissingsmodellen, heb ik geen moment gearzeld, want ik was zelf een ondubbelzinnig gelovige in de kracht van kwantitatieve modellen. Ik heb nooit precies begrepen waarom hij mij als econoom erbij wilde betrekken, maar het promotietraject verliep voortreffelijk. Henk was een voorbeeldig promovendus, want hij werkte hard en had een grote overtuigingskracht. Aan het eind van de rit had ik wellicht meer van hem opgestoken dan hij van mij!

Onze samenwerking is altijd blijven voortbestaan, bij ontmoetingen in binnen- en buitenland, bij het schrijven van artikelen en boeken, en bij het uitwisselen van ervaringen en ideeën.

We droegen elkaar een groot respect toe en betreurden vooral dat we zo weinig tijd hadden elkaar te ontmoeten. In de koppeling van intellect en humor was Henk bovendien uniek: hij verstond de kunst te relativeren.

Zijn wilskracht was niet te breken. Zelfs toen hij – alweer een paar jaar geleden – onder moeilijke omstandigheden in Venetië moest optreden, was zijn intellect bewonderenswaardig. Bij hem was de som van woorden en daden een constante: hij had slechts aan een paar goed doordachte woorden genoeg om een kettingreactie aan veel daden te realiseren.

Henk was inderdaad een man van gewicht en overwicht.

Waar hij kwam, gebeurde iets.

Ook in de planologische wetenschap. Want hij was de heraut van een nieuwe analytische planologie, een richting die in Nederland gaandeweg aan invloed heeft gewonnen en die alom ook in het buitenland erkend wordt.

Tot slot: hij laat een vacuüm achter, in de wetenschap maar zeker ook thuis.
Ik wens Caren en hun zoons shalom in deze moeilijke tijd.

Simon Kuipers

Op 4 maart 1986 sprak Henk Voogd de studenten toe. Dit was in zijn inaugurale rede. Daarbij zei hij twee dingen, die zo kenmerkend voor hem zijn. In de eerste plaats dat hij hen graag behulpzaam wilde zijn bij het beantwoorden van vragen naar het waarom en het hoe. In de tweede plaats raadde hij hen aan het oog gericht te houden op de wensen en de noden van de maatschappij. Hij garandeerde hen dat zodoende de maatschappij ook het oog op hen zal richten. Deze twee uitspraken zijn gericht tot de studenten; ze zeggen echter ook heel veel zo niet alles over Henk zelf: anderen helpen, hun noden lenigen en ik zou er in zijn geval aan willen toevoegen ook al gaat het ten koste van je zelf en zelfs indien je ernstig ziek bent.

Henk is in 1985 benoemd tot hoogleraar planologie en stadsgeografie. Hij aanvaardde zijn ambt op 1 oktober van dat jaar en mijn kennismaking met Henk was kort daarna. Ik weet me niet meer precies te herinneren in welk verband dit was, ik denk tijdens het voorbereiden van een advies van de UCW over onderzoeksvoorstellen was. Wat ik me wel weet te herinneren is dat het opvallend vond dat zo'n jonge net benoemde hoogleraar zo rechtlijnig oordeelde over ingediende onderzoeksvoorstellen. Deze eerste ervaring met Henk heb ik later wel in een breder verband weten te plaatsen. Enerzijds in de zin dat hij altijd hard oordeelde, indien hij vond dat een onjuiste beslissing was genomen of dat onvoldoende gepresteerd werd. De bestuurders van deze universiteit en de beleidsvoorbereiders hebben hierover de afgelopen jaren leren meepraten.

Anderzijds in de zin dat hij aan zich zelf zeer hoge eisen stelde. Men kan zo gek niet bedenken of Henk heeft het in de afgelopen decennia wel gedaan en vaak deed hij ook nog veel dingen tegelijk. Hij was decaan van 1989 tot 1994, vanaf het moment dat hij zijn ambt had aanvaard was hij voorzitter van de vakgroep Planologie, bestuurslid van de onderzoeksschool Nethur, directeur van URSI en was voorzitter of lid van landelijke commissies en adviesraden. Hij laat een oeuvre na van meer dan 100 artikelen en 10 boeken, hij had vele promovendi en was lid van editorial boards, waaronder die van European Planning Studies. Zelfs, nadat zijn ziekte zich had geopenbaard, wilde hij nog niet van ophouden wten en aanvaardde nog het vice-decanaat met de portefeuille onderzoek in 2000. Van zichzelf wegcijferen gesproken!

Hiervoor gaf ik reeds aan, dat het vele werk dat Henk op zich nam ook ten koste van hemzelf kan zijn gegaan. Dit is mij nooit duidelijker geworden dan die keer tijdens het voorjaarsoverleg in 1993 toen Henk rechtstreeks vanuit Schiphol, nadat hij daar was geland vanuit de VS, aan dat overleg deelnam. Hij dacht op deze wijze twee zaken te kunnen combineren. Voor ons was echter duidekijk dat hij volstrekt uitgeput was.

Henk was een geweldige hoogleraar, iemand, die niet alleen zijn vak op hoog niveau beoefende en dienstbaar was aan de maatschappij in officiële circuits, maar ook iemand die betrokken was bij de individuele personen, waarvan hij het idee had dat ze aan hem waren toevertrouwd. Wellicht heel ouderwets als pater familias. Dit betrof natuurlijk in de eerste plaats de leden van zijn eigen facultaire gemeenschap. Voor hen was hij er als ze hem nodig hadden en wanneer ze vast zaten hielp hij ze weer op weg. Het was ontroerend te zien hoe hij, toen hij al zo ziek was, of door Caren of per dienstauto werd gebracht en zich dan per rolstoel voortbewoog. Maar ook buiten zijn eigen faculteit sprong hij voor mensen in de bres wanneer hij dacht dat het nodig was. Persoonlijk heb ik dat een aantal jaren geleden ervaren toen briefschrijvers in het Dagblad vonden dat de voorzitter van het College maar niet herbenoemd moest worden en Henk het voor mij opnam. Ik heb dit geweldig gevonden: het gaf je het idee dat je er niet alleen voor stond.

Henk Voogd heeft voor zeer velen in onze universiteit een grote betekenis gehad. Ze zullen nog lang in dankbaarheid aan hem terugdenken. Daarbij zal steeds het beeld terugkomen van die dappere, wijze man die zo ziek was, die hier voor de buitenwacht langs heen ging en die zich bekommerde om de noden van anderen, net zoals hij zijn studenten in 1986 had voorgehouden. Dit beeld zal onuitwisbaar zijn: ons oog zal in deze zin steeds op Henk zijn gericht, in overeenstemming met hetgeen hij zijn studenten had aangegeven.

Gerard Linden

Beste Caren, Pim, Tom, familie, vrienden, collega's en belangstellenden,

Als decaan van de faculteit waaraan Henk zo lang als hoogleraar verbonden is geweest, wil ik bij deze herdenking graag enkele markante aspecten uit zijn facultaire loopbaan belichten.

Henk's betekenis voor de faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen laat zich het beste verklaren tegen de achtergrond van zijn persoon en ambities: helder, consequent en voorspelbaar.

Direct na zijn benoeming aan de Rijksuniversiteit Groningen in 1985 liet hij zich – 35 jaar jong - interviewen door het regionale dagblad en dat resulteerde in een grote foto van de jonge hoogleraar, met daarboven de tekst: "Wij zitten hier niet voor Piet Snot". De toon was gezet: zelfbewust, ambitieus en uitdagend, ook naar zijn collega's toe.

We moeten Prof. van den Bremen, indertijd voorzitter van het bestuur van de subfaculteit Geografie, dankbaar zijn dat hij het heeft aangedurfd een zo jong en dynamische persoon te benoemen.

Henk kwam in een subfaculteit die voornamelijk gericht was op de lerarenopleiding Aardrijkskunde, met weinig aandacht voor publiceren en zonder een echte onderzoekstraditie. Wel waren de onderlinge verhoudingen de voedingsbodem voor een literair meesterwerk, maar ja, dat telt niet bij onderzoeksvisitaties.

Henk's komst moest de subfaculteit nieuw elan geven, en zo geschiedde. Henk was vernieuwingsgezind, schuwde de confrontatie niet, had op een kwajongensachtige manier lol in experimenten. Hij paarde dat aan een scherp oog voor kansen en de mogelijkheden om medewerkers daarin mee te krijgen.

Hij kon als het nodig was zeer overtuigend zijn, en schuwde een fel debat niet. Groningen moest en zou op de kaart, en natuurlijk, ook daar zorgde Henk Voogd voor.

Hij vernieuwde het studieprogramma Planologie, introduceerde nieuwe vakken en vergrootte de herkenbaarheid naar buiten. Hij bedacht aansprekende titels voor de studieprogramma's zoals Stedelijke en Regionale Planning, Technische Planologie en later Environmental and Infrastructure Planning. Deze initiatieven zetten aan tot facultaire herbezinning op het gehele onderwijsaanbod. Dit resulteerde uiteindelijk in een hecht samenstel van onderling verweven vakgebieden. Daaraan konden alle vakgroepen bijdragen. De binnen de faculteit bestaande animositeit tussen geografen en planologen verdween dankzij Henk's bindende kwaliteiten.

Ook op onderzoekgebied speelde Henk een cruciale rol. Het schrijven van papers, artikelen en boeken werd sterk gestimuleerd. Henk gaf daarbij het goede voorbeeld door zelf veel te publiceren. Nationaal en internationaal congresbezoek werd bevorderd alsmede het gezamenlijk met leden van de andere vakgroepen publiceren van onderzoeksresultaten. Bestaande scheidsmuren werden dankzij Henk's inspanningen gesloopt en medewerkers konden, vrijelijk over de vakgroepgrenzen heen, gemeenschappelijk onderzoek initiëren. Het facultaire onderzoeksinstituut URSI plukt daar nog steeds de vruchten van.

De herkenbaarheid van de faculteit naar buiten toe en de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de faculteit stonden hoog op zijn agenda. Zijn boodschap richting werkveld was: we hebben de expertise om ruimtelijke vraagstukken op te lossen. We kunnen en willen wat betekenen voor het werkveld en staan open voor jullie vragen. Hij wachtte niet af, maar zocht in de regio en ook daarbuiten actief contact met de marktpartijen. Dit resulteerde in een groot aantal onderzoeksrapporten geschreven in opdracht van derden.

In 1988 werd de huidige zelfstandige faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen een feit. Henk werd decaan en gebruikte zijn positie om een nog groter aantal initiatieven te ontwikkelen, maar dan faculteitsbreed.

Variaties op een zelfde thema: zet de Rijksuniversiteit Groningen op de kaart met een sterke faculteit, gebaseerd op uitstekende interne communicatie plus een sterke regionale en internationale uitstraling. De organisatorische gevolgen daarvan lieten niet lang op zich wachten. Beter structureren van bestaande onderwijsgroepen in facultaire vakgroepen, meer bijzondere leerstoelen om Groningen nog beter te profileren, mede op basis van sterke banden met het werkveld. Sterkere binding met alumni door een gericht facultair alumni-beleid, met regelmatige bijeenkomsten en een alumni almanak. Daarbij gaf Henk veel aandacht aan het bevorderen van de sociale cohesie binnen de faculteit. Allereerst natuurlijk de boodschap, dat vermeende tegenstellingen tussen Geografen en Planologen geen bestaansrecht hebben.

Maar daarnaast ook aandacht voor sociale evenementen zoals nieuwjaarsbijeenkomsten, etentjes en borrels. Allemaal initiatieven die dankzij Henk nu gemeengoed zijn geworden in de faculteit. Bij dit alles was en bleef hij in alle opzichten zichzelf: ambitieus, kundig, initiatiefrijk, dynamisch en sociaal bindend.

Maar ook confronterend. Een van zijn collega's heeft dit als volgt beschreven: “.. De ervaring leerde dat het ook beter was om maar volop met hem te botsen, in plaats van te ontwijken en te klagen. Je kon met Henk prima ruzie maken. Een bikkelhard gesprek, kwaad de deur uitlopen maar wel een halfuurtje later weer binnenlopen en vaststellen dat het zo toch niet kon en dan weer even goede vrienden.

Eigenlijk zijn dat mijn mooiste herinneringen want ze tekenen de grootsheid van zijn karakter”.

Nu een meer persoonlijke noot. Ik was Henk's eerste promovendus en ook de eerste promovendus aan de nieuwe Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen. Nooit had ik kunnen denken dat ik thans als decaan van dezelfde faculteit hem hier zou moeten gedenken. Ik heb het voorrecht gehad om de huidige beleidslijnen van de faculteit met Henk uitgebreid te kunnen bespreken. Eigenlijk zijn die compleet in lijn met wat hij zoveel jaar geleden is begonnen, en met dezelfde accenten. Het moet hem goed hebben gedaan te zien dat de lijnen die hij aan het begin van zijn carrière heeft uitgezet nog steeds de basis van het facultaire beleid vormen.

Bij deze gelegenheid wil ik ons aller respect betuigen aan Henk's vrouw Caren. Door haar onuitputtelijk inzet en fysieke en morele ondersteuning was het voor Henk mogelijk om tot kort voor zijn overlijden mobiel te blijven en met collega's, studenten en promovendi samen te werken. Dankzij Caren was Henk zelfs in staat om aan buitenlandse bezoeken deel nemen, onder andere naar Indonesië. De faculteit is haar daar zeer erkentelijk voor. Caren, jouw toewijding, ondersteuning en warme loyaliteit heeft ons diep geraakt en staat voor altijd in ons geheugen gegrift, samen met de gedachtenis aan Henk. Jij zorgde ervoor dat voor Henk "every hour a happy hour", was, zoals dat op een van jullie t-shirts stond!

Tot slot. Het Faculteitsbestuur heeft besloten om ter nagedachtenis aan Henk een geschilderd portret te laten vervaardigen. Te gelegener tijd zouden we het op prijs stellen om in aanwezigheid van Caren, Pim en Tom, Henk's portret in onze faculteitskamer op te hangen. De keuze voor schilder en compositie is vanzelfsprekend geheel aan de nabestaanden. Maar ik kan me zo voorstellen dat als het aan Henk zou liggen er op de achtergrond een duidelijk te lezen krantenkop zou staan: "We zaten hier niet voor Piet Snot".

Ik dank u voor uw aandacht.

Paul Ike

Beste Caren, Pim, Tom, familie en alle overige aanwezigen,

Namens de basiseenheid Planologie wil ik aan de hand van enige herinneringen proberen Henk te typeren zoals hij was.

Ik ken Henk al vanuit zijn Delftse tijd, zo rond 1980.

Daar viel hij al op door zijn enorme werklust en door de vele initiatieven die hij ondernam. Daar hield hij zich bezig met multicriteria analyse, matrixberekeningen, programmeren, algoritmen, planevaluatiemethoden, enz. Hij zat daar midden in een ingenieurswereld.

Ik was dan ook erg verbaasd toen hij me op een goeie dag vertelde dat hij Sociaal Geograaf was. En vervolgens ook nog eens promoveerde in de technische wetenschappen aan de TH in Eindhoven.

Henk zette in zijn Delftse tijd iedereen aan tot publiceren. Hij startte ook allerlei publicatiereeksen op het gebied van de planologie en was een van de grondleggers van de Planologische Discussiedagen. Het secretariaat zat bij hem op de kamer.

Hij deed ook erg veel aan derde-geld-stroom-onderzoek. Ook had hij altijd erg veel buitenlandse collega's bij hem over de vloer.

Met deze achtergrond en een geweldige publicatielijst werd hij in 1985 hoogleraar in Groningen. Toen Henk hier net werkte heeft hij me wel eens verteld dat hij absoluut van plan was om bij de Rijksuniversiteit te blijven werken. Het verbaasde me dat hij dat toen al zo zeker wist. Hij wilde er echt wat van maken, dat was duidelijk. Vol uit de kast. De eerste 10 jaar van zijn loopbaan aan de RuG heeft hij dan ook - - gelukkig - - met volle kracht kunnen werken.

Hij was altijd erg loyaal naar zijn jonge onderzoekers. Hij hielp ze vaak met het schrijven van artikelen, zonder dat hij daar zelf direct veel voordeel bij had. Hij steunde ze onvoorwaardelijk. Henk creëerde kansen, stimuleerde zijn medewerkers en steunde hen vervolgens door dik en dun bij de verdere uitwerking. Henk zorgde vaak persoonlijk via derdegeldstromen voor de financiering voor de aanstellingen. In lezingen en in artikelen refereerde hij altijd uitvoerig aan het werk van zijn junior collega's. Hij is een geweldige bron van inspiratie geweest voor zijn vele promovendi.

Zijn promovendi liet hij overigens behoorlijk vrij.

Henk genoot ervan als we weer eens naar een opdrachtgever moesten voor een vergadering waarin de stand van het onderzoek moest worden toegelicht of waarbij het eindrapport moest worden gepresenteerd. Hij liet daarbij hoofdzakelijk zijn onderzoekers aan het woord. Hij sprong meestal alleen bij in geval van problemen. Hij genoot ook als zijn onderzoekers in Friesland in het Fries een presentatie hielden, terwijl hij er geen barst van begreep.

Vaak leek het of hij zijn zaakjes even bij de neus langs regelde, maar dat was niet zo. Hij was gewoon een hele snelle denker. Bij de koffie bespraken we de meeste zaken. Dan kwam hij vaak met terloopse oplossingen voor allerlei problemen die bij nader inzien heel vaak hele goeie oplossingen bleken te zijn. Hoe lang je er ook over nadacht, je kon er vaak niet veel meer aan toevoegen.

Hij stak met kop en schouders boven ons uit. Hij kon zich geweldig goed concentreren en was bovendien zeer taalvaardig. Voordat je een gesprek met hem had zei hij vaak: "Ik moet nog even een briefje tikken, wacht even". Veel van deze - veelal belangrijke - brieven tikte hij binnen een paar minuten en deed ze direct daarna op de post. Behoorlijk zeker van zijn zaak. Hij was ook niet bang om nu een dan een foutje te maken.

Zijn lijfspreuk was:

"Iemand die zich zo nu en dan een vergist brengt meer de euro's in de geldkist dan de perfectionist die de aansluiting mist". Als er dan iets fout ging, dan melde hij stevast: "Elke dag is weer een nieuwe leersituatie".

Hij was een allround planoloog. Van alle markten thuis: milieuplanning, infrastructuurplanning, waterbeheer, volkhuusvesting, verkeersplanning, planningtheorie en vooral de methoden en technieken op het gebied van de planologie. Hij publiceerde op al deze deel terreinen.

In die jaren had hij altijd een indrukwekkende geweldige puinhoop op zijn bureau en op zijn tafel. Bergen rapporten en boeken met daartussen allerlei belangrijke stukken die hij er uiteindelijk altijd wel weer tussen uit wist te vissen. Er zat wel systeem in: de stapels waren chronologisch opgebouwd.

Henk was dol op zaken die met computers en het internet te maken hadden. Hij liep daarin echt voorop. Rond 1981, toen hij nog op TH-Delft werkte was hij een van de eersten die met een tekstverwerker rapporten samenstelde. Hier in Groningen maakte hij stiekem een website voor de opleiding Technische Planologie die hij ergens anders had ondergebracht. Dit deed hij lang voordat de faculteit een website had ontwikkeld. De ontwikkeling daarvan duurde hem te lang. Halverwege de jaren negentig zorgde hij zelf voor het aanmaken van alle persoonlijke webpagina's van de medewerkers planologie. Henk had thuis geknutseld, en ineens had iedereen een eigen 'homepage' op het net, inclusief foto's.

Henk zette alles zelf op.

Hij was zo nu en dan ook een beetje een kwajongen. Een aantal van u herinnert zich ongetwijfeld nog het voorval met dr. Henri Tuteur. Henri Tuteur was een door Henk Voogd verzonden adviseur die alle Noord-Nederlandse gemeenten aanschreef met een nepbrief. Die adviseur werkte zogenaamd in opdracht van een Deens assemblagebedrijf dat een nieuwe vestigingsplaats zocht in het noorden van Nederland. Henk wilde onderzoeken op welke wijze Gemeenten zich presenteerden naar bedrijven toe. Vanzelfsprekend resulteerde dit weer in een mooie publicatie. Er waren verschillende collega's die een dergelijke onderzoeksmethode volstrekt afwezen.

En toen kwam 1995.

Tijdens het uitspreken van de laudatie bij de promotie van Bert van der Moolen wankelde hij plotseling, viel hij bijna om. Dit was voor ons het eerste zichtbare begin van zijn ziekte.

's-Avonds kon hij ook niet naar het diner.

In dezelfde jaren werd Piet Sijsma ook nog langdurig ziek. Piet was de spil in onze vakgroep die alles regelende. De laatste 12 jaar is Henk verschillende keren helemaal uitgevallen vanwege zijn operaties. Maar hij kwam iedere keer weer terug en ging weer met volle energie aan het werk, maar wel steeds in een wat slechtere conditie.

Tijdens vergaderingen die hij voorzat kreeg hij soms epileptische aanvallen. Dan nam hij snel een pilletje met de mededeling: "Jongens, let niet op mij, we gaan gewoon door".

Dat was voor ons ook niet altijd even makkelijk.

Dat was erg wennen.

De laatste keer op Bonaire in 2006 heeft hij zijn standaardwerk "Facetten van Planologie" nog weer helemaal aangepast en geüpdatet, terwijl hij bezig was met een slopende chemokuur.

Hij had een scherp oog voor de belangen van zijn medewerkers. Ook tijdens zijn langslappende ziekte heeft hij op inspirerende wijze leiding weten te geven aan onze basiseenheid Planologie, totdat ... hij echt niet meer kon.
Hij was een persoonlijkheid met heel veel gezag.

We zullen hem erg missen. Dat heb ik hem een tijdje geleden ook verteld toen hij zittend achter zijn bureau nog aan het werk was. Het klinkt misschien gek, maar hij vond het fijn om dat te horen. Hij kon toen nog een paar passen lopen van zijn rolstoel naar zijn bureaustoel.

Eenmaal plaats genomen achter zijn bureau nodigde hij je vervolgens met een joviaal gebaar uit om plaats te nemen in zijn rolstoel. Ik liet me niet kennen, ging zitten, maar het was niet makkelijk.

Zittend aan zijn bureau vroeg hij me wel eens de ctrl-toets van zijn toetsenbord ingedrukt te houden, terwijl hij met zijn rechterhand een paar andere toetsen intikte. Zijn linkerarm deed het toen niet meer. Hij werd ongelooflijk afhankelijk van anderen en vooral van Caren.

Henk was tot het laatst toe zeer betrokken bij zowel zijn Basiseenheid als de Faculteit. Op 11 januari jongstleden kwam hij voor de laatste keer in de Faculteitsraad, in zijn rolstoel. Hij was altijd nog lid van de F-raad. De vergadering viel hem erg zwaar.

Voor heel veel mensen is hij een leermeester geweest: zowel voor studenten, collega's
onderzoekers en promovendi. Hij was gewoon een innemende persoonlijkheid,
met een scherpe blik en ook veel lef.
Gewoon een toffe peer!

Ik zal hem heel erg missen, ik dank u voor uw aandacht.
Paul Ike.

Georges Allaert

Planologenland treurt om het verlies van zijn grootste geesteskind,
hoogleraar Henk Voogd

Een persoonlijke kijk vanuit de 'zuidelijke' regio

De astronomische lente had nog maar pas zijn eerste dagen neergezet of een onheilsbericht vulde mijn oververzadigde mailbox dat vriend en collega Henk Voogd zijn strijd tegen de levensbedreigende ziekte aan het verliezen was.

In de moeilijke omstandigheden van deze donkere dagen vroeg zijn echtgenote Caren om mijn kijk weer te geven over Henk zijn passie 'de planologie'. Het is voor mij een grote eer dat ik dit mag doen. Het zal evenwel een persoonlijke kijk zijn vanuit Vlaanderen, de regio waar Henk ook bijzonder graag naar toe kwam.

Het zal geen curriculum vitae zijn, noch een chronologie van zijn ontelbare werkstukken die in Nederland, Vlaanderen en Europa en de wereld werden gelezen, bejubeld, ja soms ook bekritiseerd.

Toen Henk vorig jaar zijn zevende druk 'Facetten van de planologie' vriendelijk naar mij toestuurde, viel mijn oog op zijn voorwoord waarbij hij dit boek opdroeg aan zijn collega Jan de Ruiter die – zoals hij in dit voorwoord citeert – "regelmatig in mijn gedachten was tijdens het redigeren van de tekst vanwege zijn dappere strijd tegen een levensbedreigende ziekte". Henk voerde toen ook een dappere strijd tegen zijn levensbedreigende ziekte maar was nog dagdagelijks bezig met zijn passie voor de planologie, wat duidelijk ook in dit laatste herwerkt handboek is neergezet.

Zijn brede kennis en zijn wetenschappelijke autoriteit in Nederland maar ook in Europa en de wereld hebben van Henk een bekende wereldburger gemaakt binnen het kransje van planologen en ruimtelijke planners.

Als hoogleraar planologie en stadsgeografie aan de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen was Henk 'outstanding'. Henk zette de Faculteit op de wereldkaart en was een echte wetenschappelijke magneet. Hij bezat ook de gave om vele onderzoekslijnen uit te zetten en hielp daardoor velen aan een job, anders gezegd Henk liet ook velen meeprofiteren van zijn formidabele werkkraft tot ver buiten de grenzen van de regio Groningen.

Hij was aldus ook een initiator en generator van maatschappelijke toegevoegde waarde. Zijn ondernemingsdynamiek en zijn innovatief vermogen heb ik zelden zo diepgaand zien open bloeien in de academische wereld.

Henk was ook een grondlegger van vele aspecten in de planologie. Dank zij Henk werd de planologie wetenschappelijk verbreed en verdiept.

Reeds als jonge onderzoeker heeft hij in de jaren '70 en '80 in verschillende geschriften nieuwe en vernieuwende ideeën, methoden en technieken uitgewerkt. Een greep uit dit "technisch" arsenaal: multicriteria analyse, ruimtelijke impact analyse, matrixtheorie, planevaluatiemethoden, systematisering van doelstellingen en nog veel meer.

Opvallend hierbij is dat bij al deze technieken ergens ook de logica van het wiskundig en rationeel handelen centraal stond. Hij maakte bij zijn ruimtelijke analyse altijd gebruik van oplossingsgerichte berekeningen uit de algebra waaronder matrixberekeningen en algoritmen.

Gaandeweg evolueerde hij ook in de richting van het holistisch denken en werken waarbij hij in het containerbegrip "ruimte" ook bijzondere aandacht schonk aan "natuur en milieu".

Nog ver voor er sprake was van de beweging rond duurzame ontwikkelingen was Henk reeds sterk bezig met monitoringsystemen waarbij hij de invloed van de menselijke activiteiten ging bekijken tegen de achtergrond van het milieu- en natuurvraagstuk. In die zin zijn onder zijn impuls vele onderzoekers nu aan de slag omdat Henk de fundamentele jaren terug reeds had uitgetekend.

Henk was niet alleen een grondlegger van vele begrippen in de planologie, hij was ook een initiator en scherpe discussant op bijeenkomsten. Zo stond Henk aan de wieg van de Nederlands-Vlaamse Planologische Discussiedagen waar hij een bezielende rol speelde. Hij hield van discussies onder geestesgenoten en kon scherp uit de hoek komen als hij in zijn dagje was. Hij was dan niet af te remmen en zijn scherpe kritische kijk werd vaak niet in dank afgenomen. Maar zijn liefde voor zijn vakgebied was fenomenaal ook als de ziekte zijn mobiliteit beperkte en Henk in een rolstoel op het wereldtoneel bleef verschijnen.

Een groot mens is van ons heengegaan. Een groot leider, visionair, een denker en onverwoestbare werker.

Dank u wel Henk, uw werken zal ik blijvend bewaren in mijn boekenkast. Meer nog, dank U wel Henk voor de gezellige babbels op café, restaurant en hotel ter gelegenheid van de vele bijeenkomsten. Dit alles karakteriseert een groot mens: zijn sociaal engagement, zijn ingesteldheid, zijn openheid en zijn "delen met anderen".

But when we lose someone, maybe it should encourage us to live that bit extra more, to compensate for the loss and keep alive the memory.

And especially I admired his insistence on squeezing the maximum out of the last drop of life available to him.

Patsy Haley

*Professor emeritus at Global Urban Research Unit in the School of Architecture,
Planning & Landscape, at Newcastle University.*